

Kresťanstvo nanovo objavené

7. Taká viera sa mu počíta za spravodlivosť.

Na úvod si vypočujme slová z 2. knihy Kroník: „Potom prišli Moabčania, Amončania a s nimi niektorí z Meunejcov do boja proti Jozafatovi. Prišli ľudia a oznámili Jozafatovi: „Veľký zástup prišiel proti tebe spoza mora, z Aramejska. Hľa, už sú v Asasontamare, t.j. v Engadi!“ Jozafat sa preľakol. Rozhodol sa obrátiť na Pána a vyhlásil v celom Júdsku pôst. Júdovci sa zhromaždili prosiť Pána. Aj zo všetkých júdskejších miest prišli prosiť Pána.

Vtedy na Jahaziela, syna Zachariáša, syna Banaiáša, syna Jehiela, syna Mataniáša, levitu z Asafových synov, zostúpil uprostred zhromaždenia Pánov duch a hovoril: „Dávajte pozor, všetci Júdovci a obyvatelia Jeruzalema, i kráľ Jozafat: Toto vám hovorí Pán: Vy sa nebojte a nestrachujte pred týmto veľkým zástupom, lebo ten boj nie je váš, ale Boží! Nebojte sa a nestrachujte sa! Zajtra im vyjdite oproti a Pán bude s vami!“

Včasráno vstali a vyšli na púšť Tekue. Keď vychádzali, Jozafat sa postavil a povedal: „Počúvajte, Júdovci a obyvatelia Jeruzalema! Verte v Pána, svojho Boha, v jeho prorokov a bude sa vám dariť!“ (2 Krn 20, 1-4. 14-15. 17b. 20).

Samozrejme, že Izrael zvíťazil. Dokonca nemusel, ani bojovať. Pán, Jahve, uviedol celú nepriateľskú armádu do zmätku, takže sa sami pozabíjali. Toto rozprávanie je literárne podané tak, aby jednak ukázalo zadarmo danú záchranu Božiu, a jednak poučilo, v čom spočíva spolupráca človeka na tejto záchrane. Hneď na úvod môžeme vyhlásiť: **táto spolupráca spočíva na viere:** „Počúvajte, Júdovci a obyvatelia Jeruzalema! Verte v Pána, svojho Boha, v jeho prorokov a bude sa vám dariť!“

Opäť vidíme, že toto rozprávanie nám chce, nezávisle na tom, čo v ňom je, alebo nie je „historické“, povedať, na čom bude spočívať, ak budeme chcieť, naša spása. Spása, ktorá už nie je záchranou pred vonkajšími nepriateľmi, ale vyslobodením z nášho vnútorného zla. Človeka, nachádzajúceho sa v tomto otroctve, prirovnáva Písmo k mŕtvoľe, ktorej život je, falošným životom. Boh nás, bez našich zásluh, vyvádza z tohto stavu, aby nás zadarmo obrodil a znova stvoril. Jedinou podmienkou z našej strany, tak ako v príbehu o Jozafatovi, je viera. Takéto vysvetlenie sa možno zdá niekomu čudné. My sme si navykli chápať vieru, ako akt rozumu. To, že uznáme za pravdu, že Boh je len jeden, v troch Osobách, že Ježiš je pravý Boh i pravý človek, že vstal z mŕtvych a podobne. Pýtam sa: akým zázrakom by mohol mať tento úkon rozumu, tak vážny vzťah k našej spásu? Naopak, bolo by veľmi divné, keby viera bola práve tým. Je to veľmi zúžená predstava o viere a iba maličký kúsok toho, ako chápe vieru Biblia. Viera, ako sme to videli v predchádzajúcom úryvku z Knihy Kroník, je niečím veľmi konkrétnym, čo na začiatku nemá nič z intelektuálneho vyznávania abstraktných právd o Bohu. Úkon viery začína v situácii, v ktorej sa človek cíti zničený a bezradný. Jozafat sa dozvedá, že susedné štáty vytiahli proti nemu s obrovskou armádou. To je jeho koniec! Nemá sil odolať, je stratený. Človek nasýtený, spokojný so sebou, človek plný síl, ktorý sa nikdy nenachádzal v situácii utrpenia a sklamaní, ťažko uverí. Toto je negatívna podmienka uľahčujúca úkon viery.

A teraz, ako sa viera rodí? Nie akákoľvek, ale tá o ktorú ide kresťanovi. Rodí sa z Božieho slova, ktoré bolo človekovi nejako zvestované. Pre Izrael, ktorý sa spolu so svojím kráľom modlí o záchranu, je to slovo proroka, ktorý ohlasuje Boží zásah: „Vy sa nebojte a nestrachujte, lebo ten boj nie je váš, ale Boží!“ Boh sa cez svoje slovo sám objaví na ceste človeka, aby zachránil jeho časný život. Viera, vo svojom prapôvodnom význame sa začína vtedy, keď sa človek oprie o Boha, začne s ním počítať, vezme vážne prísľub jeho zásahu a očakáva jeho vyplnenie. Jedným slovom: keď uverí Bohu. Písmo sväté hovorí, že v tomto úkone dostáva Boh od človeka najvyšší stupeň chvály. „Abrahám nezapochyboval nedôverčivo o Božom prisľúbení, ale posilnený vierou vzdával Bohu slávu“ (Rim 4, 20). To je jasné, v úkone viery si človek, nie len abstraktne, ale konkrétne volí Boha, ako jediného, ktorý ho môže zachrániť. Nie logika, nie dôvtip, nie sila fyzická alebo morálna, nie náhoda, ale iba Boh - tak hovorí veriaci človek. Takáto úplná závislosť na Bohu, ktorú voláme viera, vytvára v človeku priestor, v ktorom Boh môže rozvinúť celú svoju všemohúcnosť. Vtedy má voľné ruky na pôsobenie v nás. A jeho pôsobenie je vždy pre naše dobro a prospech. Jozafat, ktorý uveril, dostane, bez ďalšieho spolupôsobenia, ako dar víťazstvo. Táto schéma sa v dejinách opakuje nespočetne ráz. Boh chcel týmto spôsobom vychovávať ľud Starej zmluvy, a dnes, keď čítame tieto biblické dejiny my, chce aj nás viesť do hĺbok viery kresťanskej.

Negatívnym predpokladom viery, ako sme spomenuli je to, že najprv uznáme, že sa nachádzame v situácii, ktorú sme tak zoširoka opisovali v predošlých úvahách. Je to neschopnosť pravdivej, čiže trvalej a nezištnej lásky. Ustavičné hľadanie seba samých vo všetkom, vnútorná prázdnota, naše rozčarovanie a únava z naháňania sa za pseudoistotami, ktoré sa skôr či neskôr ukážu ľžou a keď sa v tejto našej vnútornej situácii začneme cítiť nespokojní.

Kresťanská viera sa rodí z Božieho slova, keď sa ohlasuje evanjelium. V ňom stojí pred nami Ježiš Kristus vzkriesený. Pán, ktorý nás môže darom svojho Ducha vnútorne zmeniť, zrodiť, nanovo stvoriť. V ňom

sa môžeme stať novými ľuďmi. Ľuďmi, nad ktorými už hriech nemá moc a oni milujú tak, ako miluje Boh. Veriacimi sa stávame vtedy, keď uveríme tomuto prísľubu evanjelia. V tom momente človek verí len Bohu, svoj zrak upiera na neho a verí v možnosť svojej zmeny. To nič, že doteraz boli v našom živote samé rozčarovania zo stále sa opakujúcich hriechov, že naše sebecko s nami kráča ako tieň. Teraz Boh sľubuje túto zmenu! Človek, tvárou v tvár tomuto prísľubu už nehľadá na svoju neschopnosť, ale na moc toho, ktorý sľubuje. Opiera sa úplne a výlučne o neho.

To je začiatok viery! Život človeka vstupuje do nového rozmeru a začína mať, ako to nádherne povedal Starý zákon, spoločenstvo s Bohom a kráča s ním. (Mich 6, 8). Na ceste viery človek spozná Boha. V celej Biblii výraz „poznať Boha“ nikdy neoznačuje iba teoretické vedomosti o Bohu. Poznať Boha znamená zakúsiť ho, presvedčiť sa, že naozaj jestvuje, miluje človeka, nikdy ho neopúšťa, splňa svoje prísľuby a rukolapne mení jeho mentalitu a staré spôsoby jednania. Viera privádza k takémuto poznaniu Boha. Človek, ktorý verí týmto spôsobom, svedčí o tom, čo Boh preňho vykonal. Ako jeho život naplnil zmyslom a plnosťou, ako ho zmenil, ako nemožné urobil možným. Kto má takúto skúsenosť s Bohom, je obráteným človekom. Ten dovoľuje Bohu, aby v ňom konal svojou mocou. Najhlbšie tajomstvo kresťana vyjadril sv. Pavol v slovách: „*Už nežijem ja, ale vo mne žije Kristus. Ale život, ktorý teraz žijem v tele, žijem vo viere v Božieho Syna, ktorý ma miluje a vydal seba samého za mňa*“ (Gal 2, 20).

V kom teda žije a koná Kristus, ten miluje a koná ako Kristus! Tu je vysvetlenie, prečo sa zrelá, dospelá viera vždy prejaví v skutkoch lásky. Bez nich, ako hovorí sv. Jakub (2, 17), je viera mŕtva, je takou, ktorá nemá silu vykúpenia.

Čím je vlastne to naše „Verím v Boha“, ktoré odriekame pri svätej liturgii alebo pri ruženci? Odkiaľ sa vzali tie, na prvý pohľad, abstraktné vyjadrenia, ktoré náš rozum uznáva za pravdivé? Na ich začiatku stojí to poznanie Boha, o akom sme hovorili vyššie. Je to syntéza svedectva Cirkvi, ktorá uverila Bohu. V čase, keď sa kryštalizovalo naše „Verím v Boha“, Cirkev svedčila o tom, čo vyznávala a vyznávala to, čo zakúsila.

Zakončíme túto úvahu pohľadom na vieru, ktorú žijeme my kresťania 20. storočia. Vlastní naša viera rovnaký moment svedectva o stretnutí s Bohom? Je ona stretnutím sa so vzkrieseným Kristom v hĺbke nášho „ja“? Viera iba rozumová, bude čím ďalej tým viac iba vierou sentimentálnej tradície alebo folklóru. Vierou nepostačujúcou, slabou, neschopnou vplývať na náš život a meniť ho. Bude tým, čo Písmo nazýva „vierou mŕtvou“. Ako prejsť od viery mŕtvej k živej? Nabudúce sa zameriame na vytýčenie cesty týmto smerom.

p. Alfréd Cholewinski, SJ